

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo je v Mariboru, Ruška cesta, poštni predal 22. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22. Ljubljana VII, Zadrugi dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para, Debela tiskana beseda stane 1.— Din, Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1.— Din. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta 1.50 D. Pri večjem številu objav popust. Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 72.

Sreda 4. septembra 1929.

Leto IV.

Haaška konferenca vlad končana.

Na haaški konferenci vlad je šlo za denar, za pogodbo, ki naj določi, kako se bodo v bodoče plačevali upnicam reparacijski dolgov. Konferenca je trajala tri in pol tedna in tako vroči boji so se vršili na njej, da so udeleženci sami večkrat obupavali, da se bo konferenca zaključila z dogovorom, ki ga predvideva Youngov reparacijski načrt.

Po vseh vročih debatah o vprašanju mamona je konferenca zaključila s sporazumom ter prepustila le detajlno izvršitev načrta komisijam.

Haaška konferenca nas v prvi vrsti ne zanima po svoji vsebini, da si se je tam razpravljalo o dajatvah, ki zadevajo takorekoč vso Evropo, tudi delovne in produktivne sloje, ker je to zadeva kapitalizma in kot posledica svetovne vojne. Ima pa haaška konferenca vendarle pomen tudi za splošnost, in sicer zaradi tega, ker je bila haaška konferenca med najbolj resnimi in stvarnimi konferencami, ki so doslej prirejale mednarodno. Haaška konferenca je pokazala, koliko je vreden in koliko je potreben mednarodni parlamentarizem, ki mora kot tak reševati svetovne probleme s splošnega človeškega vidika in koristi ter je moralno odgovoren zanje in za njih posledice.

Za konferenco je dala inicijativo angleška delavska vlada. Sklicale so jo garancijske države Anglija, Fran-

cija, Italija, Zedinjene države in Japonska. Angleško delegacijo je vodil Snowden, ki je nastopal na konferenci energično in z njemu lastnim sarkazmom, tako, da je pridobil Angliji zlasti s svojo energijo in pravicoljubnostjo ugled, zlasti pa utrdil stališče delavske vlade.

Prejšnja konservativna angleška vlada je sklenila s Francijo tajno pomorsko brambno pogodbo, o kateri je pa seveda javnost zvedela, tako, da je nastalo med velikimi državami nezaupanje. To nezaupanje je Snowden na haaški konferenci odločno odpravil, ker se je postavil na stališče, da takih tajnih pogodb ne more priznavati.

Iz minulih dni pa tudi vemo, da so bile seje Društva narodov sicer dolgotrajne, toda vedno so se izogibale raznim problemom, ki bi jih bilo treba rešiti v Društvu narodov. Haaška konferenca pa in udeležba zastopnikov angleške delavske vlade na seji Društva narodov bo dala tej konferenci v Ženevi povsem novo impulzivno naravo, iz katere se je — guljasti diplomati ne bodo mogli tako lahko izmotati.

Mednarodni parlamentarizem torej pridobiva na pomenu in vrednosti; še več pa pridobi takrat, ko bo zastopanih na mednarodnih konferencah še več delavskih vlad. Tudi to pride.

Angleški predlogi za sejo Društva narodov.

V Ženevi se je vršila v petek informativna seja Društva narodov.

Na seji je sporočal angleški delegat Dalton, da ima angleška vlada za plenarno sejo Društva narodov važna vprašanja.

Anglija se bo najbrže priključila s svojim mnenjem splošni instanci za mirno reševanje mednarodnih sporov.

Razen tega bo potrebno uvesti mednarodne konvencije, ki bodo določale mezde in delovni čas po vseh važnih premogovnih deželah sveta.

Končno bo angleška delegacija energično nastopila za splošno znižanje carin po vsej Evropi.

Posebno važni sta inicijativi za obvezno razsodišče v mednarodnih sporih in regulacija, oziroma znižanje carin, ki so velika ovira gospodarskemu razvoju in silno draže življenske potrebščine.

Za rudarje je važna inicijativa, da naj se mednarodno uredi mezde in delovni čas v rudarstvu.

Avstrijska kmetiška zveza podi svojega konjička.

Avstrijski Landbund se je ojunail. Najprej je k »Heimwehru« prišlo 100.000 spodnjeavstrijskih zvezarjev in osrednji avstrijski odbor je že tudi predložil kanclerju spomenico s spodaj navedenimi zahtevami. Ni povsem jasno, kako si misli »Landbund« ljudsko glasovanje o izpremembi ustave in drugih zahtevah, ne da bi se dali na glasovanje izdelani načrti ustave in drugih reform ali zakonov. V početju je nekaj naivnosti, tembolj, ker mora za izpremembo ustave glasovati dve tretjini oseb, ki imajo pri splošnem glasovanju volilno pravico. In če bi bila ustava, reforme in zakoni tudi predloženi v redigirani obliki, je neverjetno, da bi v Avstriji dobil vsaj načrt o izpremembi ustave dvetretjinsko večino.

Mogoče pa je, da je v zahtevi, da naj se ustanovi stanovska zbornica, sredstvo, s katerim misli »Landbund«, da bo strmoglavil sedanjo ustavo, kar pa ob naprednem duhu v Avstriji brez trenja ne bo šlo.

Predvsem povdarja kmetiška zveza (»Landbund«) v svojih zahtevah, ki jih je predložila kanclerju dr. Streeruwitzu, da naj vlada predloži

njih zahteve ljudskemu glasovanju v zmislu tozadavnega zakona.

Ljudskemu glasovanju naj se stavijo naslednja vprašanja, da more odgovoriti narod sam, če je za izpremembo ustave ali ne:

1. Zveznega predsednika naj voli narod in mu dodeli ustavna pooblastila.

2. Uvedba stanovske ustave; v ta namen naj se parlament izpremeni v stanovsko zbornico.

3. Ustavne kompetence v zveznem ozemlju naj se preuredi zlasti z ozirom na prednosti Dunaja, ki je obenem dežela in občina.

4. Izpremeni naj se volilni red za zakonodajne korporacije zveze, dežel in občin (reforma volilnega reda).

5. Depolitizacija ustavnega sodnega dvora.

6. Odprava volilne pravice za vse aktivne zvezne vojake, depolitizacija državnih varnostnih formacij in izpolnitev zakonite varnosti.

Poleg teh političnih ukrepov bi morala vlada z marljivim sodelovanjem parlamenta izvesti še naslednje:

7. Nadaljevati agrarnopolitično reformo, ki jo izvaja sedanja vlada, zlasti v pogledu zadostnih cen vseh

poljedelskih produktov, urejevanja prodaje, da se kmetu omogoči izhajanje.

8. Gospodarstvo naj se s primereno reformo razbremeni socialnozavarovalnih bremen. To naj takoj pripravi nepristranska komisija strokovnjakov.

9. Državno davčno breme naj se zniža, in sicer s tem, da se izvede v vseh panogah državne uprave in obratov temeljito štedenje. Ustanovi naj se komisija za štedenje in pritegnje vanjo gospodarske strokovnjake.

Tu navedene zahteve so deloma privlačne za kmetiške glasove, ker jim obetajo odpravo davkov in sploh denarnih bremen, kar pa utegne koristiti samo bogatašem.

Najprejdržejša je zahteva, da naj se da predsedniku republike sankci-

jo za diktaturo in da naj se uvede gospodarski parlamentarizem ter s tem delavstvo, nameščenstvo in male kmete spravi ob vsakršni politični vpliv. Glavna nakana »Landbunda« je da vzame narodu politične pravice in ga s tem potisne v dobo, ko delavci, fizični in duševni, še niso imeli politične enakopravnosti in volilne pravice.

Naskok »Landbunda« na avstrijsko ustavo in na politične pravice naroda, dasi je maskiran z vabljivimi frazami, je krut napad na kulturno človeštva.

Avstrijski parlament so nameravali sklicati že 18. septembra, toda ker gre kancler v Zenevo, bo sklican pozneje.

Mussolini ne zaupa fašistom.

V italijanskih listih (»Impero«) objavljajo vest, da namerava Mussolini odpraviti fašistično stranko, češ, da so zadnje volitve v zbornico dokazale, da v Italiji ni drugih strank kakor fašistična. Tak razlog navaja fašistični list, ki hoče ustvariti javno mnenje za bodoče odločbe Mussolinija. Zdrav razum pa pove, da glasovanje, kakršno je bilo pri volitvah v italijansko zbornico, ne more ve-

ljati kot plebiscit, ker je bil vsakdo, kogar so zasačili, da ni volil fašistično, preganjan.

Mussolini bo predvsem opustil po vsej državi zvezna fašistična tajništva ter tajništva poveril prefektom, to je oblastnim predstojnikom. To je vsekakor prikrita nezaupnica fašizmu. Mussolini pa namerava izvesti še druge upravne reforme, o katerih se bo razpravljalo še letos jeseni.

Jože Zavrtnik umrl.

Minuli teden je umrl v Ameriki pionir slovenskega delavstva v Ameriki. Jože Zavrtnik se je začel prav kmalu zanimati za delavsko gibanje. V službo je stopil pri železnici v stari Avstriji ter bil agilen delavec za takrat se porajajočo železničarsko organizacijo. Pri železnici takrat niso radi videli organizacije, zato je bil Jože Zavrtnik po § 14 službenih predpisov brez navedbe vzroka odpuščen iz službe. Posvetil se je pozneje pa popolnoma delavskemu gibanju, strokovnemu kot bivši železničar in tudi političnemu. V začetku 1890. leta se je to dogodilo. Takrat torej, ko se je delavsko gibanje z vso pezo oblastnega terorja zatiralo. V delavskem gibanju je potem Jože Zavrtnik deloval neustrašno nekaj časa tudi na Dunaju in v Trstu, dokler se je približno pred tridesetimi leti preselil v Ameriko in se naselil v Chicagu.

Talpa:

Jean Jaurès.

(Rojen 3. septembra 1859., umorjen v usodnih dneh leta 1914.)

3. septembra se spominja francoski proletarijat in z njim tudi proletarijat vseh dežel in narodov svojega velikega prvobojevnika in neustrašnega borca za mirovno idejo — Jeana Jaurèsa. Ko bi živel, bi obhajal letos sedemdesetletnico svojega rojstva.

Jaurès je ena izmed tistih visokih glav, ki so vzrasle iz delavskega gibanja in ki so mu dajale smer. Ko je kot mladenič stopil v gibanje, je bil francoski proletarijat razcepljen in razdvojen v nebroj frakcij, ki so trošile svoje sile za medsebojno borbo, namesto da bi se borile za pravice delavskega razreda. Jaurès je uporabil ves svoj temperament, vso pre-

pričevalnost svojega govora ter silen vpliv svoje osebnosti, da je združil vse frakcije — od najradikalnejših, ki so sanjale o atentatih, do desničarskih, skoro malomeščanskih — v enotno, borbe zmožno stranko, ki si je pridobila pozneje v francoskem parlamentu velik vpliv in ugled. Po pravici smemo zato imenovati Jaurèsa ustanovitelja francoske socialistične stranke.

Jaurès pa ni bil samo človek politike, temveč se je njegov vseobsegajoči duh zanimal tudi za vsa kulturna vprašanja. Marksizem mu ni bila dogmatska, papirnata, brezkrvna formula, temveč je skušal z njim prepojit vse javno življenje; uresni-

čenje Marksovih načel je bila zanj zahteva etike, človečnosti.

Jaurèsov pronicavi duh je zgođaj izprevidel, da vodi evropski kapitalizem neizbežno v svetovno vojno. Zato se je začel že dolgo pred njo razgovarjati z voditelji nemškega proletarijata, kako je preprečiti. V usodnih julijevih dneh leta 1914. je napel vse svoje sile, da bi zaustavil neizbežni tok dogodkov. Sredi dela ga je zadela krogla sfanatiziranega francoskega nacionalista. Jaurès je padel kot žrtev svojega prepričanja in svojih idej. Danes se zavedamo, da je bil njegov trud in trud tistih, ki so stali za njim, v tistem hipu zaman. Šele v svetovni vojni izmučeno človeštvo ve ceniti njegovo delo in

njegovo tragično smrt. Jaurèsovo ime nam je danes simbol mirovne ideje!

Velikemu voditelju, ki je vse svoje življenje žrtvoval za maso, ki je bil prevelik, da bi se ne podredil njej, je postavil francoski proletarijat nebroj kamnitih spomenikov. Kako silen vpliv pa je imel na vso okolico, nam izpričujejo besede velikega francoskega pisatelja Romaina Rolanda, ki pravi o njem: »Koliko stoletij, koliko civilizacij severa in juga, sedanosti in preteklosti je bilo potrebnih, da so ustvarile njegovo življenje! In kdaj se bo skrivnostno snujoči usodi, ki združuje snovi in sile, zopet posrečilo ustvariti drugega človeka z isto ženjalnostjo?«

Dnevne novice.

Napoleonov spomenik v Ljubljani. Ljubljanska občina bo postavila na Valvazorjevem trgu spomenik Napoleonu in francoski Iliriji. Načrte je napravil profesor Plečnik in bo spomenik gotovo umetniško delo. Vprašanje je samo, ali ne bi občina storila večje kulturno delo, ako bi za denar, ki ga bo porabila za spomenik in za regulacijo Valvazorjevega trga, zgradila primerno število zdravih delavskih stanovanj. Napisi na spomeniku bodo dvojezični, slovenski in francoski. Ljubljanci se pač nikakor ne morejo izkupati iz dvojezičnosti. Pred vojno so imeli slovensko-nemške napise, po vojni napise v latinici in cirilici, sedaj so pa prišli v modo celo slovensko-francoski napisi. Najzanimiveje pa je, da bo — kakor poroča »Slovenski Narod« — postavljen na vrh spomenika grb »nove svobodne Slovenije«, obstoječ iz treh zvezd in polumeseč. Čuden je ta grb »nove svobodne Slovenije«. Gotovo so ta grb izrezali iz državnega grba, ki ima na spodnjem delu štita tri zvezde in polumeseč. Nismo strokovnjaki v heraldiki, to je v groboslovju, vendar dvomimo, ali je mogoče iz enotnega štita izrezati en kos, ker se s tem cel štít pokvari. — To vprašanje naj rešijo učeni profesorji heraldike. Gotovo je pa, da Slovenci nikdar niso sprejeli za svoj grb tri zvezde, ki so bile grb celjskih grofov in pa polumeseč. Vidovdanska ustava je res proglasila za slovenski grb nekdanji grb celjskih grofov: tri zlate zvezde in modrem polju. Toda od poslancev iz Slovenije je komaj ena četrtina glasovala za vidovdanskost ustavo. Celjski grofje ne zaslužijo, da bi bil njihov grb simbol Slovenije. Slovence so imeli samo za tlačane, za neke vrste domače živali brez rogov. Polumeseč v vidovdanskem grbu pa sploh nima nobene zveze s Slovenijo. Ta polumeseč je prišel v vidovdanski grb samo na izrecno zahtevo bosanskih muslima-

nov. V ustavotvorni skupščini namreč brez Spahovih muslimanov ni bilo za ustavo potrebne večine. Radikali so jih morali za gotov denar kupiti in jim dati tudi še druge koncesije. Modri Pašić je ustregel tudi njihovi zahtevi, da mora priti tudi turški polumeseč v grb v dokaz, da v tej državi ne žive samo kristjani različnih vrst, ampak tudi Turki. Modri Pašić je tej muslimanski želji rad ustregel, posebno ker to ni nič veljalo. Če bi bilo takrat kaj židovskih poslancev v skupščini, bi bil Pašić dal v ustavo tudi Mojzesove table, samo da bi za ustavo glasovali. Ne vemo, ali so Ljubljanci, ki sedaj proglašajo tri celjske zvezde in Spahov polumeseč za grb »nove, svobodne Slovenije«, taki ignoranti ali taki kolofoktarji in humoristi, da hočejo ta polumeseč, ki nas spominja na kravjo kupčijo Spahovih muslimanov za vidovdansko ustavo kot grb postaviti na 16 metrov visok stebel in na tako mesto, da se bo iz štirih ulic videl. Gospod Plečnik je samo velik umetnik in je na tej stvari gotovo nedolžen. Dolžnost slavnostnega odbora, v katerem sede bivši demokratski, klerikalistični in radikalni poslanci in poslanski kandidati, je, da ga o tem pouče. Ko je bila ustava razveljavljena, so se utrnilo tudi celjske zvezde in polumeseč. Nikakor torej ne spadajo na Napoleonov spomenik.

Inozemski kapitalisti so pričeli obiskati državo. Že zadnjič smo poročali, da pridejo v Jugoslavijo pogledat, če bi se dalo kaj zaslužiti. Sedaj pa pride še znani bankir Rothschild, ki podpira avstrijske in nemške fašiste. Nas veseli, če pride tuj denar v državo, če bo ta denar produktivno naložen in se bo industrija razvijala. Predvsem pa bi bilo potrebno pri nas, da bi prišlo v državo nekaj več gospodarskega duha, ki zahteva polno zaposlenost, moderno urejeno obratovanje, majhni dobički

in dobre delavske plače. Dokler ne bo zavel pri nas ta duh, toliko časa bo delavstvo stradalo in stradajoče delavstvo ni dobro ne kot producent ne kot konsument.

Nov minister trgovine. V jugoslovanski vladi se je izvršila te dni izprememba. Minister trgovine je postal Juraj Demetrović, ki je pred dvaindvajsetimi leti urejeval zagrebški socijalistični dnevnik »Slobodna Riječ« ter mu ostal urednik do svetovne vojne. Med vojno je bil izgnan iz Zagreba. V hrvaški začasni vladi l. 1919 in 1920 je bil poverjenik za narodno gospodarstvo. Leta 1921 in 1922 je bil pokrajinski namestnik za Hrvaško in Slavonijo. Kot politik je pa po vojni deloval s samostojnimi demokrati. Demetrović ima vsekakor precejšnje socijalnopolitično in gospodarsko znanje.

Ali imajo peki še vedno izgubo? Moka je sedaj že par mesecev cenejša, kruh se pa od zadnje regulacije cen, ki so bile proti vsem običajem visoke, še ni pocenil. Ravno te dni je zagrebška občina zopet pozvala peke, da naj ne odirajo preveč konsumentov. Peki se najbrže za poziv ne bodo zmenili, češ, saj nas občina ne more prisiliti k znižanju krušnih cen. Tudi občine v Sloveniji bi lahko poprosile gospode pekovske mojstre, če imajo še kaj stare drage moke v zalogi. Najbolj čudno se pa nam zdi, da ne bi bilo v tem vprašanju nikakršne zakonite zaščite konsumentov. O, bo že, samo poiskati jo je treba; kdor je ne najde, jo noče poiskati. Ako so cene pretirane, se morajo znižati, pa basta!

Važno za obratne delavske zaupnike. Ministrstvo notranjih del je odredilo, da se morajo prijavljati pristojnim oblastvam po čl. 5 zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi tudi vsi skupni sestanki delavskih in nameščenskih zaupnikov, ki se vrše v smislu veljavnega poslovnika o delovanju teh zaupnikov. Priporočamo, da se zaupniki tega strogo drže, ker bi sicer utegnili imeti sitnosti.

Zadružna sila. Zadružna organizacija je gospodarska samopomoč, ki je po vsem svetu že silno razvita. V letu 1927 je prodalo 43.500 konsumnih društev 31 milijonom članom za 360.864.376.000 Din blaga. Po vsem svetu je pa 52 milijonov zadružnih članov. V Sloveniji imajo vse zadruge 216.000 članov in samo konzumne zadruge 79 oddajališč blaga. Taka ogromna organizacija nekaj pomeni in želeli je, da bi delavci pomen tudi umeli.

Zasedanje Društva narodov v Ženevi. Letošnje zasedanje društva narodov so dne 2. t. m. otvorili slavnostno, ker je minulo deset let, odkar je bilo ustanovljeno. V ta spomin položijo tudi temeljni kamen za novo palačo Društva narodov. Med politiki

vlada za to sejo veliko zanimanje in, če se ne motimo, je haaska konferenca dala mednarodnemu parlamentarizmu prav znaten impulz. Na dnevnem redu so poročila organizacije financ, razprava o opiju, zaščita dece in mladoletnih, finančna zaščita članic Društva narodov v slučaju defenzivne vojne, revizija statuta stalnega mednarodnega razsodišča. Kot zastopnik Male antante v svetu bo izvoljen za tri leta jugoslovanski zunanji minister Dr. Voja Marinković.

Triumfator Snowden. Snowden se je vrnil iz Haaga v London, kjer so ga pričakovale silne množice ljudstva, ki so ga entuzijastično pozdravljale kot največjega zmagovalca. Snowden je imel nagovor na množico ter povdarjal, da je Anglija odnesla največjo zmago, ne le zaradi onih 36 milijonov zlatih mark, ki jih bo Anglija letno več prejela, ampak radi končne likvidacije vojne, zlasti glede izpraznitve Porenja. Tudi nasprotniki priznavajo Snowdenu velik uspeh in sam Lloyd George je to potrdil z daljšim člankom v »Neue Freie Presse«. Seve, to je sedaj bila enkrat zunanja zadeva. Prišle pa bodo prej ali slej notranje stvari na tapet in bomo videli, kaj bodo takrat rekli nasprotniki delavstva o njegovih voditeljih.

Macdonald na potu v Ženevo. Na potu v Ženevo je Macdonald izjavil, da je Snowden na haaski konferenci nastopal s tako energijo, da se je konferenca končala z uspehom. Dogovor v Haagu je bil zato potreben, da se je ustvarila podlaga za utrditev miru in konsolidacijo Evrope. Glede Ženeve pa je rekel, da je v Društvu narodov potreba medsebojnega objašnjenja in vcepitve prepričanja, da je Društvo narodov resna mednarodna korporacija, ki je odgovorna za bodočnost. Najvažnejše vprašanje, ki naj bi se obravnavalo v Društvu narodov, je ustanovitev obveznega mednarodnega razsodišča in vprašanje razorožitve. Iste misli je poudaril v nekem govoru tudi angleški zunanji minister Henderson.

Macdonald in Briand. Macdonald potuje v Ženevo na sejo Društva narodov. Spotoma obišče francoskega predsednika vlade Brianda v Parizu.

Zaroto proti Čangkaišeku so odkrili na Kitajskem med osebno stražo generalovo. Oficijelna poročila pravijo, da je bila zarota zasnovana po komunistih in pristaših klerikalnega generala. Namen so imeli umoriti predsednika vlade.

Bombni atentat na fašiste v Nici. Glasom najnovejših vesti so imeli fašisti v Nici na Francoskem ob italijanski meji neko slavnostno zborovanje. Po tem ko so slavnostni nagovori končali, je nekdo vrigel skozi okno bombo v dvorano, ki je imela stražen učinek. Takoj je bilo ubitih 6 oseb in nad dvajset težko ranjenih. Tudi dvorana je bila močno poškodovana. Za

Bratko Kreft:

Človek mrtvaških lobanj.

Kronika raztrganih duš.

136

Že ob petih se je prebudil Leo. Ker ni mogel več zaspati, je vstal in se napotil na ulico. Na Vodnikovem trgu je kupil dva živa rdeča nageljna in jih ponesel Sonji. Potrkal je na vrata. Nihče se ni oglasil.

Se enkrat.

»Kdo je?«

»Jaz.«

»Tako.«

V solnčnem jutru sta se napotila na pokopališče k Sv. križu. Ustavila sta se ob treh tesno postavljenih nagrobnih kamnih. Mraz—Kete—Cankar. Tiho sta stala tam, mlada v mladem poletnem soncu sta vrgla vsak svoj rdeč nagelj na grob slovenske moderne . . . Opoldne sta se odpeljala na Bled. In ko sta v popoldanskem vročem solncu korakala po cesti iz Lesc na Bled, so vojaki metali opolzke poglede in besede za njima. Nič se nista brigala zanje, kakor za nikočar. Šla sta svojo pot in se nista dala motiti. Na Bledu pa je bilo že polno bogate gospode, ki je zasedla vse hotele in mlada romarja sta zastoj trkala pri portirjih. Eden pa je bil dober človek, spoznal je dvoje mladih, ljubečih se src in ju napotil na konec kraja, za cerkvijo, kjer je nedavno mlad par na novo prevzel hotel. Mlada gospa je likala perilo, ko sta stopila mlada ubežnika in je Leo vprašal za prenočišče. V začetku ni bilo nič. Leo je prosil samo za Sonjo, on lahko spi kjerkoli, tudi na senu ali slami.

»Bomo že kaj našli za oba. Kar sedita. Ali bosta kaj pila?« Žejna sta bila res in prašna od prahu, ki so ga razganjali številni avtomobili in vozovi.

Sedaj sva na Bledu, Sonja!« ji je pošepnil Leo in z obeh lic so se pozdravili radovoljni in srečni smehljaji.

»Ali sta brat in sestra?« je vprašala radovedna, še nedavno poročena hotelirka, da sta Leo in Sonja malce zardela. Leo je zanikal.

»Potem pa ne smeta skupaj spat!« se je prijazno izza strani nasmehnila hotelirka in skoraj v zadrego ju je spravila. Sonji je odkazala posebno sobo, Leonu pa postelj v sobi, kjer je že nekdo stanoval. Odložila sta, se opravila in roko v roki sta se napotila k jezeru. Vzela sta čoln in hajd po vodi naravnost v sredino, da se jima je odprla vsa krasota blejskega jezera. Iz otoške cerkve je venomer potrkavalo.

»Aliliš, Sonja, kako hite želje romarjev k nebu, kako zvonil! Še glas vzona je drugačen kot pri nas. No, kaj si boš želela Ti?«

»O, tega Ti sedaj še ne povem!« Zamislila se je, Leo pa je veslal k otoku. Po slabih, v zemljo vsekanih stopnicah sta šla na breg do cerkve. Tiho sta vstopila, tesno drug ob drugem, kakor ženin in nevesta sta se napotila po srednji ladji proti glavnemu oltarju. Pokleknila sta in molila. Drug za drugega. Drug drugemu sta darovala vso svojo molitev in nič si nista povedala. Nato je vstala Sonja in globoko potegnila za vrv, da je močno udarilo v stolpu. Samo enkrat. Leo pa je potegnil sedemkrat in dolgo je zvenelo po stolpu, cerkvi,

še delj v njiju. Kakor da čutita drug drugega do vseh potankosti, kakor da sedaj ni več tajnosti med njunimi srci, sta molče stopila iz cerkve in šla okrog nje, da si ogledata vso okolico. Zvonenje jima je odvezelo besede. Živa drug v drugem, sta brez besed hodila po poti okrog cerkve . . . Od jezera je donel krik in smeh, člani so se pozibavali, ljudje so je srečevali, toda v njima je mogočno zvonila ljubezen mladih src, ljubezen dveh raztrganih duš, ki sta za trenutek zbežali objemu dušičnega sveta. Na nikogar nista mislila, ki sicer kali njuno mladost. Vsa sta se predala lepoti svojih čustev in naravni krasoti. Okolica je bila nova zanju in ob njej je živo vzvetela njuna notranjost, ki je bila sedaj sama. Rože, zelenje, jasno, modro nebo . . . Po cesti je hodilo dvoje človeških, mladih teles z eno dušo in enim srcem.

Še dolgo potem nista spregovorila. Bala sta se besede, lastnega glasu sta se bala, ker sta mislila, da bo iz njega zazvenela preteklost in nejasna, negotova bodočnost. Leo je napel vse mišice, vso napetost notranjosti je zagnal v vesla in čoln je hitel po mehko zibajočih se valovih. Dva mlada gospoda sta se hotela priključiti, lepe poglede sta metala Sonji, ki je sedela na krmilnem sedežu. Nise zmenila zanju, vase zatopljena se niti nasmehnila ni, ko sta jo obsipovala z veselimi, solnčnimi besedami vabečih poklonov. V tistem prenutku je opazil Leo, da je njen obraz zasenčen in nekam star. Odveslal je v grmovje k brčgu, skočil k njej in jo med vejami poljubil. Njene ustnice pa so bile mrzle. Zaskel ga je njih mraz do dna goreče notranjosti. Sedel je zraven nje, ki se niti ganila ni. (Dalje priložnjič.)

storilcem ni bilo nobene sledi, tem bolj, ker prvi trenutek vsled silne zmešnjave ni nikdo mislil nanj.

Bombe! V poslopju berlinskega parlamenta je eksplodiral majhen peklenški stroj, ki sicer ni povzročil večje škode razen tega, da je popokalo nekoliko šip. Podobne eksplozije so se dogodile v zadnjem času v raznih drugih krajih Nemčije in sprva se je sumilo komuniste, sedaj pa se poroča, da komunisti ne prihajajo v poštev, marveč desničarski reakcionarji, ki nimajo zlasti sedaj upanja, da bi prišli bodisi katerim potom na krmilo, ko se je republika zelo utrdila.

Japonska ne bo gradila vojnih ladij. Japonska je črtala del vojnega programa, po katerem je nameravala graditi vojne ladje.

Buharin je iz centralnega odbora komunistične internacionale izključen. Poslali ga bodo, enako kot Trockega, na »oddih« na Kavkaz. Baje je postal preveč oportunističen.

Izpraznitev Poruhrja je sklenjena stvar. Po doseženem sporazumu o Youngovem reparacijskem načrtu v Haagu, so se delegatje Francije, Belgije, Anglije in Nemčije sporazumeli tudi glede izpraznitve Poruhrja, ki naj bo zaključena do 30. junija 1930. Glede izpraznitve saarskega ozemlja, se bo pa sklicala še ta mesec posebna konferenca.

Vojne med Rusijo in Kitajsko ne bo. Kitajska je predlagala Rusiji svoje predloge, ki jih je ruska vlada pod predsedstvom Rykova sprejela. Detajle pogodbe bodo izdelali na posebni konferenci obeh držav.

Nacionalistični teror v Nemčiji. Sporedno z avstrijskimi fašističnimi nacionalisti prirejajo v Nemčiji nacionalni atentate, ki se jih je zgodilo že okoli 20, o katerih se pa ni poročalo. V nedeljo so zopet vrgli bombo pred berlinsko državno zbornico, ki je poslopje sicer malo poškodovala, ter razbila precej šip. To so mrzlični izpadi, ki so naperjeni proti delavskemu vplivu v politiki.

Papež podpira Arabce proti židom. Vatikanska politika hodi včasih čudna pota. Pri sedanjih nemirih in židovskih pogromih si ne more kaj, da ne bi zagovarjala palestinskih mohamedancev, proti katerim so svoj čas vodili križarske vojne. Vzrok je prozoren. Tudi cerkev si lasti Palestino kot svojo sveto deželo. Ali v njenem pojmovanju je Palestina dežela pastirjev in nomadov, siromaštva in skromnosti. Zato ne gre v njene račune, če skušajo danes moderne židovske organizacije deželo kultivirati, napraviti iz njene puščobe nekako Ameriko, čeprav židovsko. Z zavistjo gleda na težke milijone, ki jih židje prinašajo v deželo. Kajti, kako bi si mogli predstavljati

ceste, po katerih je hodil Kristus, pokrite z asfaltom? Kamenje mora biti po njih razmetano, in reveži, ki jih je On tolažil ne morejo izginiti, sicer se skvari iluzija. Zato naj živi Mohamed, doli z Mojzesom! Kaj pa Stari testament?

Polom hackenkreuzlerske banke. V Libavi v Šleziji, je bila pred leti ustanovljena posojilnica od nemške narodne stranke, ki se je pozneje pretvorila v Kreditno banko srednjih slojev. Jemalci posojil so bili večinoma vodje te banke. Ugotovil se je velikanski nered v knjigovodstvu; večina posojil ni bila z nobenimi protivednotami osigurana. Veliko število malo premožnih ljudi je zgubilo vse svoje prihranke. Pri tem poročilu se nam nehotе vsiljuje primera z našo Slavensko banko.

Pomorska zveza med Rusijo in Zedinjenimi državami. Amerikanska parobrodna družba je ustanovila sporazumno z Rusijo parobrodno družbo, ki bo pospeševala med Rusijo (Črnim morjem) in Ameriko blagovni osebni promet.

Francoska vlada je ratificirala haški dogovor glede reparacijskih in vojnih dolgov.

Ogrske strokovne organizacije iščejo zaščite pri Društvu narodov. Centralni odbor ogrskih strokovnih organizacij amsterdamske internacionale je imel sejo, na kateri je strokovni tajnik, poslanec Payer, orisal težko zatiranje strokovnega gibanja na Ogrskem. Odbor je sklenil pritožiti se tozadevno pri Društvu narodov. Payer ugotavlja, da se vsak še tako nedolžni strokovni sestanek, ki bi se bavil izključno samo z gospodarskimi vprašanji, kvalificira po policiji kot političen shod in se udeleženci težko kaznujejo. Centralni odbor zahteva: 1. Pravilniki za novoustanovljene strokovne organizacije naj se v določenem roku potrdi. 2. Prepoved izdajanja strokovnih glasil naj se ukine. 3. Dolžnost prijavljanja strokovnih in gospodarskih shodov policiji, naj se odpravi.

Konflikt med Rusijo in Kitajsko se bo najbrž poravnal mirnim potom, ker je slednja potom nemškega poslanika izjavila, da je pripravljena sprejeti ruske zahteve in vpostaviti na mandžurski železnici stanje, sklenjeno v pogodbi leta 1924.

Povodom otvoritve dunajskega velesejma je imel predsednik republike lep nagovor, iz katerega se je dalo posneti, da predsednik Miklas želi gospodarski mir v Avstriji, ki se zamore samo v mirnem delu razvijati ter napredovati. Lajk Miklas je tedaj za brezpogojen mir, med tem ko je duhovnik Seipel govoril v Frankfurtu le za pogojen mir. Katerega bo tedaj obveljala bomo videli.

Mladina: Ona gre svojo pot nazgor, s ponosom zro možje-očetje na svoj zarod. Prislunilo je srce očeto — pesem teh proletarskih pevcev, glasnikov pa je orila in pozivala. Zbor vodi Podlogar in reči se mora in podčrtati, da je to pevovodja zbora, ki ustvarja in gradi. O, ptiči pojo, piščal jim daje signale.

Vasovanje proletarskih pevskih zborov pa je briljantni dokaz nove stvarnosti, ki hoče živeti in umirati v sredi črnih ulic rudarskih mest.

O, kje ste Zagorjani in Trbovljani s svojo pesmijo?

Kje je vaše budilo in vodilo? Zganite se in zapojte v ta čas visoko pesem Dela, Zmage! Silomer.

Avstrijski problem.

V avstrijskem časopisju se je vnela obširna razprava o političnem položaju. Klerikalno časopisje se skoro dosledno zavzema za najodločnejši boj do konca, dočim velik del meščanskega časopisja obsoja nastope »Heimwehra« ter opominja oblasti na posledice, ki jih utegne imeti razvnanjanje političnih sovražnosti in strasti.

Z interesom zasleduje dogodke tudi inozemsko časopisje. Čehoslovaško in poljsko časopisje povdarja, da avstrijske politične razmere ne interesirajo samo Avstrijo, ampak zlasti tudi sosednje države in končno vso Evropo, ker je Avstrija potrebna taka, kakršna je, da se ohranijo politične razmere, ki vodijo h konsolidaciji. Istega mnenja je Francija in Anglija odločno svari pred eksperimenti.

Nemški nacionalci in krščanski socialci pa hujskajo dalje in se širokoustijo, da pridobe v kratkem toliko moči, da bodo sposobni za akcije. Državnemu kanclerju pa groze, da ga bo doletela enaka usoda, kakor je doletela zadnjega italijanskega

ministrskega predsednika Facta, ko so primarširali fašisti pod vodstvom Mussolinija v Rim. Fašistični nacionalci ne govore o načinu svoje akcije, marveč samo kličejo na boj proti socialni demokraciji.

Državni kancler dr. Streeruwitz je izdal sicer ostre naredbe proti vsakršni mahinaciji, ki bi vodila do konfliktov. Vprašanje pa je, če bodo deželni glavarji, ki so večinoma pristaši »Heimwehrovcev« (klerikalci), izvršili njegove odredbe.

Avstrijska vlada dogodkom sicer ne pripisuje prav posebne važnosti, češ, da so ostri politični boji v Avstriji običajni, ter da se je prvotno razburjenje poleglo.

Socialna demokracija se mirno pripravlja in organizira svoje vrste, da eventualni napad na demokracijo republike ali tudi na svoje organizacije zavrne. Kljub veliki napetosti in širokoustenju nemških nacionalcev in klerikalcev je pričakovati, da se bodo zeleni petelini dobro premislili, preden bodo začeli s takozvanim »odločilnim bojem«.

Kultura.

Ivo Vojnović. Pred par dnevi je umrl v Beogradu Ivo Vojnović, najplodovitejši in doslej najboljši srbsko-hrvaški dramatik. Rodil se je na tleh nekdanje dubrovnške patricijske republike in živel je sredi starin, ki spominjajo na nekdanjo slavo njegovega rodnega mesta. Življenje patricijev in njihov propad — to je glavni motiv važnejših njegovih dram (»Dubrovačka trilogija«). Med svetovno vojno so ga avstrijske oblasti radi izrazilo jugoslovanskega mišljenja preganjale. Talpa.

Marlbor.

Naš trg.

Naš trg je predmet, ki pač zasluzi stalno rubriko v vsakem časopisu, kateri hoče resno zastopati interese mestnega prebivalstva. V mariborskem občinskem svetu je bilo v zadnjih letih malo sej, na katerih ne bi bilo debate o našem trgu v tej ali oni obliki. Nešteto predlogov je bilo sprejetih in tudi odklonjenih o zboljšanju mariborskih tržnih razmer. — Toda vseeno je, ali so bili predlogi sprejeti ali odklonjeni, kajti do sprememb, oziroma do zboljšanja, ni prišlo nikoli. Neka deputacija iz vrst pokojnega nacionalnega bloka, pod vodstvom g. načelnika trg. gremija, se je vozila celo na Dunaj in Gradec študirat tržne razmere.

Vodja deputacije je po vrnitvi poročal občinskemu svetu o tržnih organizacijah modernih mest in je predlagal postavitev lepih paviljončkov. Sklep je bil storjen, toda paviljončki vise še dandanes v — zraku. Toda to ni glavno, pač pa je glavno to, da ni na našem trgu že dolgo nobenega reda, če je sploh kedaj bil. Glavni nedostaki so ti-le:

Prodajalci zelenjave in sadja, pa naj bodo to kmetje ali branjevke, smejo cene poljubno navijati in menjati; branjevke smejo kljub predpisom od kmetov nakupovati robo ob vsakem času. Branjevke nimajo blaga sortiranega kot je to na vseh drugih trgih običaj, marveč zmešano in se lahko reče, da prihajajo na trg večinoma izbirki. To se nanaša zlasti na sadje, medtem ko gre boljše blago kdo ve kam. Zato pa so ti izbirki dražji kot je na drugih trgih izbrano blago. Da ne pretiravam, se lahko vsakdo sam prepriča, če se potruji v Ljubljano ali v Zagreb, da niti ne govorim o Gradcu in Dunaju. In zakaj vse to?

Imamo sicer tržno nadzorstvo, ki vrši na trgu kontrolo, in zgodi se včasih, da tržni organ napravi proti kršiteljem tržnega reda prijavo. Toda o takih prijavih se nikoli ne po-

stopa, marveč romajo iste neizbežno v koš in ne enkrat se je dogodilo, da se je prijavljena stranka smejala v brk tržnemu organu, povdarjajoč, da se ji ne bo nič zgodilo! — »O, le naznanite, saj kaznovana ne bom!« Na magistratu imajo i branjevke i kmetje zaščitnike, ki so obenem od boga izvoljeni voditelji producentov in branjevki. Vse to se vedu nanaša na prejšnje čase in prejšnje razmere. Kajti vse, kar je bilo, lahko še bo in nihče ne ve ne dneva ne ure, kdaj bodo voditelji lahko zopet potrebovali vodjenje. In branjevke imajo moze, ki so včasih ob volitvah tudi kaj veljali. Zato mislijo na magistratu, da si ni treba dobrega razmerja zaradi par češpelj pokvariti. Prizadeto je zaradi slabega tržnega reda samo mestno prebivalstvo, ki pa pri gotovih strujah le malo pomeni!

Cene južnemu sadju pa tudi n. pr. grozdju, so včasih strašno pretirane. Limone so n. pr. za 80—100% dražje kot so v Ljubljani, dasi tovrstna od daleč ne igra take vloge. — V zadnji občinski seji je bil končno izvoljen štiričlanski odsek. Toda ta odsek bo svetega Blaža »žegen«, ki ne bo sedanjim nezdramim razmeram nič škodoval in nič koristil, kajti vpliva ne bo imel, kot ga nimajo niti ostali odseki, dokler bo imela ena stran moč. Ta, pa ima sedaj še več moči. In zato bo naš mestni trg najbrž i nadalje najslabši ter najdražji trg v državi. —n.

Detoljub.

Sreda, 4. septembra odborova seja ob 19. uri. — Sobota, 7. septembra igralna ura na travniku za delavnico železnice v koloniji ob 17. uri.

Škofja vas.

Zastopnik delavcev in malih kmetov izvoljen v okrajni cestni odbor. Pri volitvah odbornika v okrajni cestni zastop dne 25. avgusta je bil v naši občini izvoljen zastopnik delavcev in kmetov Franc Zvižaj s 11 glasovi proti 7, ki so jih oddali bivši radičevci, demokrati in klerikalci za svojega kandidata Goleša, ki je bil svojčas, ko so »stranke še postojale«, vnet pripadnik klerikalne stranke. Zvižarjeva izvolitev je pri imenovanih izzvala strašno jezo in se kar ne morejo potolažiti.

Študenti pri Marlboru.

Pri volitvah v okrajni cestni odbor je bil izvoljen dosedanji naš župan Kaloh z 22 glasovi brez protikandidata.

Vasovanje pevskega zbora „Svoboda I“ v Hrastniku.

Morda nikjer v rudarskih revirjih ne živi toliko ljudi za vokalno pesem kakor baš v naši dolini, zakaj, temu pričuje dejstvo, da sleherna koncertna prireditelj pevskega zbora »Svobode« I ali II zadobi čez dalje več ljubiteljev in spoštovalcev. In kar je glavno: Misel prireditelj vasovanje zborovskega petja po kolonijah se je zakoreninilo v ljudeh tako globoko, da lahko pač računamo in rečemo, da je naravnost sijajna poteza k populariziranju lepe slovenske pesmi.

Zadnjič se je pričelo v nedeljo, dne 18. avgusta v srcu največje kolonije našega revirja in sedaj 25. avgusta pod okni laškega okraja. Zvečer je, dvoje bakelj plamti in simbolizira dirigentski podstavki — tam zraven je koncentrirana kompaktno enota moškega zbora. Ljudje so v oknih, na ulici — vse poslušajo in marsikdo, če ne sleherni, povzdiguje svoje misli k uvodni pesmi »Dani se« ki je samo majhna uvertura naših bodočih dni.

»Dani se na vzhodu, dani se zahod, na Jugu in Severu vstaja delavski rod!«

Zbor poje, impozantno odmevajo glasovi in še stene teh stanovanjskih kasarn, zdi se, se strumno vzravnavajo poslušajoč to bojno pesem. In ljudje,

polni preziranj in trpljenja, ki molijo k tej pesmi, samo ponavljajo v svojih srceih:

»Pobijemo bedo, pobijemo glad.

Vrstijo se točke za točkami, Ferjančevo »Slovo«, polno romantike, ki lahko diha od mladega srca. In prednaša se lepo. Da, v teh težkih dneh je tudi romantika človeka opojna cvetka — vendar, ko za zaključek zadoni »Slava delu« — vemo vsi: to naša pest je, . . . to naša čast!

Poslušal sem te pesmi in gruntal: Ti delavski narod, kako pa je to, da pesem tako silno učinkuje na tvoja srca? Morda je ravno pesem edini fluid, sok novih življenj, ki plod tvojih stremeljenj k svobodi in novi človeški družbi v enomer znova tirja tebe proletarec v velikih časih, ki še ni rojen?

Videl sem starce, ki so ob Prelovčevi »Slava delu«, skrivnostno šepetali — raz njihovih strpinčenih lic pa je govorila zavest: boriti se in zmagati. In žene so mi bile vtisnjene v spomin, kakor borec, ki zbira junaštvo v svojih prsih. Vse je pelo v svojih srcih, še tiste barake, ki so kakor simbol rudarskih mest, se zdi so lahko vtrepetale — in vse je bilo veličastna simfonija.

Delavsko gibanje na Angleškem.

(Kratek zgodovinski pregled.)

Priredil F. A.

(Dalje.)

Agilni Hyndman in tovariši so razvili tudi v področju socialistične lige svojo agitacijo, ki ni ostala brez uspeha. Položaj v gospodarstvu se je med tem izboljšal in konjunktura je za to gibanje kazala povsod razveseljive znake.

Delavske strokovne organizacije so znova razvile svojo delavnost in svojo moč. Pridobile so na članstvu in otresle so se pogubnega vpliva liberalizma radikalnega meščanstva. V kratkem času so se ustanovile strokovne organizacije rudarjev, mornarjev in železničarjev. Pa tudi v drugih panogah se je pričel intenziven razvoj. Mnogi člani socialno-demokratske federacije so vstopili v strokovne organizacije z namenom, v njih pojačati svoj vpliv. Posrečilo se jim je dati gibanju izrazitejšo socialistično in delavsko razredno obliko in značaj.

Niso pa imeli vsi člani socialno-demokratske federacije istega pogleda na razvoj strokovnih organizacij. Niti niso dali dosti na to, se li ta panoga delavskega gibanja razvija ali ne. Po njihovem mnenju je bilo dosti bolj važno osvobodjenje delavskega razreda v političnih organizacijah. To strujo je vodil ustanovitelj Democratic Federation, Mayer Hyndman, ki se je čutil doktrinarskega marxista in je gledal v strokovnih delavskih organizacijah le zlo za federacijo samo, češ, federacija, ki stoji čisto na politični bazi, ima dovršiti naloge delavskega gibanja. Vsako vmešavanje federacije v strokovni

pokret je zato za federacijo škodljiv. Do še večje absurdnosti pa je Hyndman zabredel, ko je izjavil, da so strokovne organizacije škodljive in sovražne socializmu.

Teze H. M. Hyndmana so našle precej odmeva v vrstah federacije in ko je Hyndman proglasil zahtevo po novih, neodvisnih strokovnih organizacijah, so se njegove ideje uresničile in organiziranih je bilo vse polno novih strokovnih organizacij.

Jasno je, da so te nove, v glavnem po članih socialno-demokratske federacije ustanovljene strokovne organizacije silno poživile strokovni pokret angleškega delavstva. Toda tudi v drugih panogah so se zainteresirali delavci in vsepovsod ustanovljali delavska zbirališča, ustanovljena bodisi na zadrugi, kulturni, telesno-kulturni ali polpolitični podlagi. Delavsko gibanje je naraščalo in v kratkem času postalo že sila, ki je je moralo končno upoštevati tudi meščanstvo.

Independent Labour Party.

Oživljeni strokovni pokret je po letu 1889 vzbudil angleški proletarijat iz otroposti. Zopet je prešel v njega nov duh, duh po zblizanju in solidarnosti. Skoro v vsakem industrijskem kraju, če je bil še tako oddaljen od faktičnih velikih industrijskih središč, se je ustanovila delavska organizacija, ki je igrala v glavnem vlogo solidarnosti med delavstvom. Poleg strokovnih in zadrugiških organizacij so te organizacije z lokalnimi pogle-

di na razvoj in na gibanje sploh mnogo pomagali, da se je gibanje oživilo in si dalo velik in zadovoljiv zamah.

V vseh teh malih korporacijah in ligah, kakor so se predvsem imenovali te novo ustanovljene delavske organizacije, so se zbirali socialisti, ki so se na vso moč prizadevali, dati gibanju izrazit delavsko razreden in socialističen značaj.

Iz tega gibanja se je kmalu povzpел jako delavni agitator James Keir Hardie. Bil je duša in eden izmed ustanoviteljev prve delavske politične stranke na Angleškem, ki se je koncentrirala okoli vseh delavskih strokovnih, zadrugiških, kulturnih ter politično-znanstvenih delavskih organizacij ter novo ustanovljenih delavskih lig. Leto 1883. je rojstno leto Independent Labour Party.

Vodja tega gibanja, prej imenovani Hardie, ni bil pristaš doktrinarskega marxizma, kakor na primer Hyndman. On se je v glavnem nasmeljal na vsakdanje in takrat realne potrebe in težnje delavstva, ki so bile zapopadene deloma v industriji, to je v gospodarstvu, deloma pa v parlamentu, oziroma v političnem življenju. V istem smislu je bila vzgojena tudi cela generacija delavskih voditeljev, katerim je bil duša Hardie.

Independent Labour Party je hitro naraščala, a vzporedno z njenim narastom je padal tudi vpliv socialno-demokratske federacije v njej. Široke mase delavstva namreč programu federacije nikakor še niso dorastle in so v stranki predvsem le bolj krepile idejo solidarnosti, kakor pa, da bi se eksponirale za ideje, ki jih je propagirala ta skupina.

Toda, kakor je vse gibanje en sam velik in nihajoč vzmet, tako je bilo nestalno tudi v tem pokretu. Vzporedno s pretresljaji v gospodarstvu, so se pokazale depresije i v delavskem gibanju. In tako ni bilo dolgo, ko je izbruhnila v Independent Labour Party precej občutna depresija. Največ zla so utrpeli pri tem strokovne organizacije, a od teh posebno tako zvane nove strokovne organizacije, ki so se ustanovile na pobudo socialno - demokratske federacije. Štrajki in mezdna gibanja so bila

ponajveč udušena in so v večinoma vseh slučajih ostala brezuspešna.

Prav ta doba pa, ki se je zdelo, da bo popolnoma razrvala komaj dobro vzpostavljeno delavsko gibanje, je prinesla delavskemu razredu potrebno razčiščenje pojmov, ki je postajalo kar nujna potreba. Trenja v organizacijah, ki so postajala vedno večja, so bila v glavnem povzročena po delegatih meščanstva, ki je zopet rabilo v proletariatu svojih zaveznikov in z vsemi sredstvi iskalo zvez z delavci, ki pa so to delno odklanjali.

Sedaj se je vplivni vodja novega gibanja Hardie izjavil, da se on in njegova skupina (Independent Labour Party) obrača od one politike, ki jo vodijo stare strokovne organizacije, češ, da ta politika vodi do zblizanja z radikalnimi meščani, kar se je že parkrat zgodilo, in pogumno je izjavil obenem še, da je politika voditeljev starih strokovnih organizacij le politika koristolovstva izrabljena le v osebne namene. V imenu socializma je večina članstva obsodila politiko starih strokovnih organizacij kot škodljivo in pogubno za delavski razred.

Še danes se vpiši v Cankarjevo družbo!

TVORNICA KEM. IN OLI. BARV, LAKOV, FIRNEŽA IN STEKELJA
DRUŽBA Z. OZ. LJUBLJANA

ORIENT

LAKI
TERPENTIN
STROJNO ODE
UMETNIŠKE BARVE
PRAŠNO ODE
GOPICI
FIRNEŽ
SOLSKKE BARVE
SUHE BARVE
BISTNE OLIJNATE BARVE

PRODAJALNA
DUNAJSKA C. 14
LJUBLJANA

POLEGTROVINA
SCHNEIDER & VEROVŠEK

PRVOVRSTNI MATERJAL - NIZKE CENE!!

JOSIP OKORN

valjčni mlin

Duplica pri Kamniku

nudi prvovrstno pšenično moko vseh vrst.

Nabirajte nove naročnike

Ali ste že krili?
svoje potrebe v tiskovinah

Dobavljamo vse tiskovine v prvovrstni izpeljavi in po najnižjih cenah za vsa društva, industrijo, trgovine, pisarne itd.

Ljudska tiskarna d. d.
Maribor, Sodna ulica št. 20

Ali ste že preizkusili
„PROJA“ ječmenovo kavo?

Dobliva se jo povsod. Dobliva se jo povsod.

MALA NAZNANILA.

I^a gonilne jermene

za mline, žage in tovarne v vsaki širini dobavlja in ima v zalogi po najnižji dnevni ceni Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova cesta 13.

Produktivna zadruga mizarjskih mojstrov

R. Z. Z. O. Z.

Maribor, Vetrinjska ulica 18.

Mobilije. Lastna izdelava vseh vrst pohištva od navadne do najfinejše izdelave, iz mehkega, trdega, kakor tudi iz eksotičnega lesa, po znatno znižanih cenah, zelo solidno in dobro delo. Eno leto garancije. Samo pri Produktivni zadrugi mizarjskih mojstrov, Maribor, Vetrinjska ulica 18.

Tvornica šampiljk

in prodaja v to stroko spadajočih potrebščin

T. Soklič

Maribor, Aleksandrova c. 43.

V tekstilnem bazarju Vetrinjska ulica št. 15 Maribor

se dobi pristno angleško sukno za obleke, plašče, svilo, platno itd. po najnižjih cenah. -- Oglejte si izložbe.

Elektrotehnična delavnica

PRATTES & TRABI,

Maribor, Vodnikov trg št. 3.

Popravila vseh vrst električnih strojev in aparatov, novo ovijanje sežganih elektromotorjev, dynamo-strojev, transformatorjev itd. Lastna preizkuševalnica, točna in kulantna postrežba, zmerne cene, nakup in prodaja porabljenih motorjev in dynamo-strojev.

Enkratna ponudba.

Vsako, kdor za pol leta, t. j. za čas od 1. aprila do 30. septembra naroči ali pa obnovi naročnino za Radlowelt, dobi po svoji volji eno izmed tukaj navedenih treh knjig od Hans Günther u. Dr. P. Stuker in sicer: Radioexperimente, Mk 3.80; Radio-technisches Lexikon, Mk 3.60; Wo steckt der Fehler? Mk 4.— zastoj. Naročite se še danes! Samo oni abonenti imajo pravico do premije, ki pošljejo naročnino do 10. IV. in 1 S (šiling) za pošto in zavojnino.

Kovčki za potovanje,

torbice iz usnja, listnice, denarnice, gamaše, nahrbtniki v veliki izbiri in po najnižji ceni pri Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova cesta 13.

I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R. Z. Z. O. Z.

Ustan. 1898 **MARIBOR, TRŽAŠKA CESTA ŠTEV. 36-38** Telefon 324

Prodajalne v Slomškovi ulici št. 2 in na Glavnemu trgu št. 18

Moderno in higijensko urejena pekarna. — Priporočamo vsem organiziranim delavcem in delavkam naše okusno pečivo v polni teži. Ozirajte se pri zahtevanju pečiva iz Delavske pekarnice pri vseh prodajalcih pečiva na zavarovalno znamko **D. P.**